

του κόσμου, καινούρια πλασμένη για να τη μεταχειρίζονται οι Έλληνες».

Σ' όλο το είναι σου κρυφά, σάρκα, ψυχή, παντού, Η αγάπη, όταν αρχινάει Χίνεται, γιατί πάει Από τ' έμάτια στην καρδιά, κι απ' την καρδιά στο νου.

Μεταφράζουμε και τον προλογάκι, γιατί τ' αξίζει:

«Στην κυρία Μαγδαληνή Βερμέρη, το γένος Μισέλι:

Αγαπητή μου Μαγδαληνή. Θα μ' αφήσης να συμμαζώσω σ' ένα φυλλαδάκι τους στίχους για τους γάμους σου που διασιμέδαζα στέλνοντάς σου κάθε μέρα, σ' λογιής λογιής γλώσσες, έτσι για παιγνίδι, από την έξοχή του Ροζμαπαμόν, που ήρθες άλλοτε να περάσης ένα μήνα με την κόρη μου, τη μεγάλη σου φιλενάδα. Μόνο έτσι μπορούσα και χαρούμωνα κ' εγώ με την εδνυχία σας, και φανερώνα πόσο και τις δυο σας συμπαθούσα. Παίρνεις ένα νέο διαλεχτό, που, αφού σπούδασε περίφημα τη γερμανική φιλολογία, θέλησε, πολύ σωστά, να γνωρίσει τη Γερμανία κι από κοντά. Κ' έτσι, νύνηφοι, μ'ας φέρτε για τη Γοττίγγη. Κ' έτσι, χωρίς να το επομύζεσαι, μου έδωκες την ιδέα για όλα σχεδόν αυτά τα κόμματάκια. Να τ'α κρίνης συγκαταβατικά. Δέ μπορεί κανείς να γράφει καλούς στίχους σ' ένα γλώσσες. Σιέφον πώς δέν ξέρω λέξη από αγγλικά, πώς δέ μιλώ τ'α ρούσσικα, μήτε τ'α βρετανικά, και πώς είμαι άνηκανος να σκαρώσω ρωμαϊκούς στίχους, ρουφιμένους καθώς είμαι από την άπέραντη πεζογραφία. Όσο για τ'α ιταλικά δύσκολο μου είναι να ζητήσω

κ' ένα μπιφτέκι στη γλώσσα τούτη, και ξέρεις καλά πώς τ'α λατινικά και τ'α αρχαία ελληνικά κανείς δέν τ'α μιλάει σήμερα. Και λοιπόν μονάχα για να γελάσης, γιατί τ'ο γέλιο κάνει καλό, και στην εδνυχία μας άκόμα, σου έπλεξα τ'α άνακα τούτα χωρατά. Προσπάθησα, κάπου κάπου, άκόμα και μέσα σ'ε δυο στίχους να φυλάξω τόν τρόπο τόν ξεχωριστό της έξυπνάδας, και τού χωρατού άκόμα, που έχει κάθε γλώσσα. Μα δέν έμεινω. Τουλάχιστο παρηγοριέμαι με τη σκέψη πώς τ'ο φυλλαδάκι αυτό για τους γάμους σου ταυιάζει με τ'α είδη έκείνα τού παλιού καιρού που γίνονται από δλόκληρα ποιήματα τού φίλου τού σπιτιού αφιερωμένα στο παίνεμα τόν νύνηφον. Δέ σου στέλνω, με τούτα έδω, τ'ο ποιήμα που τ'α ταίριαζε: μόλις θ'ά βρης δ'ω και κ'ε λίγη π ο ι η σ ο υ λ α. Ό,τι λείπει, τ'αναπληρώνεις εσύ. Τ'ο παιγνίδι μου θέλει να π'η πώς κάθε γλώσσα μ'ας φουάει κι από μια πωγή και για τούτο, όσο πιο βαθιά μπαίνουμε στην καρδιά της κάθε γλώσσας, άλλο τόσο την πλουτίζουμε τη δική μας, την καρδιά. Έξδν αν όλες τις γλώσσες τις αξίζει ή γλώσσα που δέν έχει λόγια. Τίχα γ'ι αυτό την όνομάζουνα παγκόσμια γλώσσα; Θα μου τ'ο π'ης στο γυρισμό σου. Έγώ δέ μπορούσα παρά με στίχους να γιορτάσω ένα γάμο τόσο ποιητικό. Μα εσύ που διάλεξες για τη ζωή σου τ'α δυο της ωραιότερα, —τη δουλειά και την αγάπη— θ'ά ξέρης σ'ε λιγάκι πιο πολλά από μένα.

Σ'ε φιλώ, αγαπημένο μου παιδί, και σου εύχομαι όλες τις χαρές.

Ο παλιός σου φίλος ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ

Η ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

Συχνά πυκνά γελάμε με τ'α θύματα τού Σχολαστικισμού και τ'α καμώματά τους, και μόνο καμιά φορά λέμε περιφρονητικά «Δάσκαλο» εκείνον που έχει στενό τόν όρίζοντα της σκέψης και σ'ε στενά όρια περιορίζει κ' έννοει τού καθήκοντος την εκπλήρωση. Παιζόμε όμως εν αού παικτοίς» γελώντας με τ'ο δάσκαλο, που ξεχνά τόν προορισμό τού σχολείου και μαθαίνει στα παιδιά μας σ'ε πόσους συγγραφείς και πόσες φορές ή βάρκα είναι βηλικυκή και σ'ε ποιούς και πότε γίνεται «ό λέμβος» άρσενικός, διότι ο δάσκαλος αυτός καταστρέφει τ'α παιδιά μας προσημαζόντάς τα για τ'ο Σχολείο και όχι για τ'η Ζωή.

Έπίσης άσχημα και παράκαιρα γελάμε διαβάζοντας στην Ιστορία ότι οι στρατιωτικοί, που έστασίασαν για να επιβάλουν στον Πωγωνίκο συμβασιλείς τούς άδελφούς του Τιτέριου και Ηράκλειου, έδικαιολογούσαν την άξιώσή τους και τ'ο παράπτωμά τους λέγοντας «Είς Τριάδα πιστεύομεν, τούς τρεις στέφομεν!» Γελάμε χωρίς να λοχαρίζουμε πώς ή κρίση τού φιλόσοφου για τήν εποχή ή'α μ'ας πληρώση κατάκαρδα.—Αφούτου, γράφει ο Μοντεσιέ, ή σχολαστική στενοκοιφαλιά έγινε ε χαρακτηριστικό τού Βυζαντινού κράτους κανέναν σκοπός δέ διεύθυνε τού λοιπού τ'ας επιχειρήσεις και συχνά χωρίς λόγο έγιναν παραχές και δίχως άφορμή επροκλήθησαν στάσεις».

Όποιος λοιπόν μελετώντας τήν Ιστορία άγα-

νάχησε όταν έννοιωσε τ'ο πώς τ'ο δασκαλικό σκράκι κατασπύραζε τ'ο Βυζάντιο, δέ θ'ά εξακολουθήσει βέβαια να παίρνει άψήφιστα τ'ο Σχολαστικισμό, διότι είδε με τ'α μάτια του, ότι ο Δάσκαλος δέν είνε άστέιος ή γελοιός άνώδυνος κι άβλαβος, άλλ' κίττια σπουδαίου κακού, άξιος άνανθέματος και πολ- λής προσοχής.

Μά για να λάβουμε τ'α μέτρα μας έναντίον τού Σχολαστικισμού, που κατά πολλούς τρόπους ύπονομεύει τ'η Ζωή και τήν πρόοδο, έπρεπε να μπορούμε να τόν ανακαλύπτουμε κάτω από τις άλλοτροπιές μορφές που λαβαίνει. Έπειδή όμως τ'α θύματά του είνε πάμπολλα και ποικίλα, τ'ο καθόρθωμα αυτό αν δέν είνε άδύνατο είνε βέβαια πολύ δύσκολο. Λόγου χάρη σχολαστικός είνε ο συγγραφέας που πιθηκίζει τ'α ύπερβατά κι' ασύνδετα τού Θουκυδίδη, λησμονώντας ότι τ'ο Τυπογραφείο άνακαλύφθηκε για να διαδίδονται τ'α βιβλία και να φωτίζεται ο κοσμάκης: όπως σχολαστικός είνε και ο ρήτορας που παίζει τ'ο παιγνίδι τών λέξεων και μεθυσμένος απ' τ'α λόγια του ξεχνά τήν ουσία, ώστε ο άκρατής του χορταίνει απ' τόν ήχο ήχησής φρασολογίας.

Εύτυχώς όμως υπάρχουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα που μ'ας δείχνουν τόν πανέτοιμο ν' ανοίξη μια τρύπα στο νερό σχολαστικό. Και τ'ο μεγαλύτερο γνώρισμά του, από εκείνο που πηγάζουν κι' όλα τ'α λοιπά, είνε τ'ο ότι δέν ενεργεί, δέ θέλει, δέ ζει, άλλ'α κρατεί κρυφωμένο τ'ο νου του π'ρος έσα

έγειναν και π'ρος όσα έμαθε, διότι τ'α έδιδάσκει ή τ'ο τ'α είπαν άλλοι.

Η άρνηση αυτή τού «Έγώ» στην αρχή τόν οδηγεί στην περιφρόνηση τών κινήτικων ιδεών—δυνάμεων, τών αισθημάτων και τών ελπίδων, τόν συνειθίζει δέ ν' άδιαφορή για τ'α παρόντα και τ'α μέλλοντα ώστε στο τέλος καταντά καταφρονητής τού λαού, διότι ακριβώς δέν τόν ενδιαφέρουν εκείνα τ'α όποια άντιπροσωπεύει ο λαός.

Για σχολαστικοί τύποι μπορούν να μ'ας χρησιμεύσουν οι βυζαντινοί λογιώτατοι που σ'α συγγράμματα τους δέν όμιλούν ποτέ για τ'ο λαό, άποκαλώντας αυτόν «τ'ο Λύμα», «τ'ο Χυδαίον», «ό Όχλος», «ό Συρρετός».

Έπειδή επί τέλους ο σχολαστικός, όπως πολλοί τ'ο παρατήρησαν, σ'η μελέτη τού παρελθόντος δέ διδάσκειται χάριν τού μέλλοντος άλλ'α βράσκει εκεί τήν τροφή της φτωχολαζονίας του, ο δρόμος εύκολα τόν περσιτέρνει σ'η μεγαλομανία και τήν άπέθεια π'ρος τ'α έργα, κ' εκείθε σ'η βραχυμανική άπάθεια όπου ζει για τ'ο μνημονικό του και με τ'ο μνημονικό του, μ' άφορεμένες ιδέες και λέξεις.

Κατά γενικότερη λοιπόν κ' εύρύτερη έκδοχή: Ο σχολαστικισμός είνε ή άρνηση τού πραχτικού και ωφελίμου πνεύματος.

Φίλος μου, που στην κρίση του ύπόδραχ τόν όρισμό αυτόν τού Σχολαστικισμού, μου παρατήρησε.—'Αλλ' αν αυτό θ'α π'η Σχολαστικισμός, τότε οι τόμοι τών Ηρακτιών της Έλληνικής Βουλής ούτε παραφρονία μήτε χασμωδία θ' άποτελέσουν τοποθετούμενοι μεταξύ τών τόμων της Βυζαντινής Γραμματολογίας. Δέ μιλεί για τ'ο λαό εκείνη και στο Κοινοβούλιό μας όμως, κολονότι συχνότατα τ'α μνημονεύουν, ποτέ δέν εξέτασαν πραχτικά τ'α λαϊκά συμφέροντα. Για να βεβαιωθής, έλα να φυλλομετρήσουμε τις σελίδες τών συζητήσεων επί τών εύθυνών τού πολέμου... Περισσή λογοκοπία... Θεωρίες περί εύθνης... Έπιμονή διαβεβαυμένη για τήν εξακρίβωση τού είδους τών υποχωρήσεων και τού καταλληλοτέρου όρου—ήταν πανικός; ή τρυγή; ή άταχτο στρατήγημα της ταχτικής στρατηγικής;—'Ιστορική έρευνα τού στρατηγήματος... Διαλογική μπόλικη επί της ψυχολογίας τού πανικού!! 'Αλλά τσιμουδιά ως π'ρος τ'ο ΓΙΑΤΙ βρεθήκαμε ασύνταχτοι και άγύμναστοι. Κι' όμως αυτό τ'ο ΓΙΑΤΙ π'ρος πάντων έπρεπε να ψιλοκοσινισθής για να μάθη ο κόσμος ότι στο μέλλον όφείλει να συνταχθή και να γυμναστή προτού ζητήσει να ζανκαπολεμήση.

Κι' έκλεισε τόν τόμον ο φίλος μου μουρμουρίζοντας άμετάφραστη μια φράση που έγραψε για τούς Βυζαντινούς ο Μοντεσιέ. «Les Grecs grands parleurs, grands disputeurs, naturellement sophistes, ne cessèrent d' embrouiller par des controverses...»

Όστερ' απ' αυτά φυσική προβαίνει ή άνήσυχη άπορία: Πώς θ' άπαλλαχθούμε απ' τ'α λόγια, τ'η μεγαλομανία και τ'η σοφιστεία;

Τόν πατριωτικό δέ αυτόν καημό βεβαιότατα δέν τόν ίκανοποιούν με τις προσπάθειές τους, όσοι πατριώτες άνύποπτοι έπρότειναν ως φάρμακο τού κακού τήν ενίσχυση, κατ'α τόν έναν ή τόν άλλον τρόπο, τού σχολαστικισμού, κρίνοντας και βλέποντας με τ'η σχολαστική δίπλα που λαβαίνει τ'ο μυαλό εκείνων που άνατράφηκαν υπό τ'ο σημερινό άνταπιστημονικό curriculum.

Τήν επιθημητή λύση στο έθνικό πρόβλημα θ'α τ'η δώσουν όσοι ζητήσουν ουσιαστική τήν παιδεία και πραχματα μορφωτικά τ'α σχολεία, έμποδίζοντας, δέ, οι παραλλαγές τού χαρακτηριστικού τού Κράτους τ'ο σταμάτισμα της πρόοδου προέρχονται και τ'ώρα,

δπως προήλθαν πάντοτε και στο παρελθόν, από την Αττικομακρία και το δασκαλικό καρκινόβατημα.

Ευκολόδοιχο θέμα για όσους έδιδάσαν την ιστορία του Έλληνικού Έθνους κ'έκαναν την ακόλουθη παρατήρηση που είνε τόσο απλή όσο και σημαντική: Στους είκοσι τελευταίους αιώνας το πνεύμα του Έλληνικού λαού ήταν έπέντοχ ην πρόοδο του Έθνους είνε μια φονερότατη ροπή προς τή σαφήνεια, τήν απλότητα, προς τή ούσία. Στις έποχές δέ αυτές καθόφτες τής ψυχής του Έθνους ή γλώσσα του κυριαρχούσε όμαλή, άπειριτη, όργανο κοινολογίας κι όχι καθαρολογίας.

Μά και το αντίθετο μας τό μαθαίνε ή ιστορία. Ότι ό Αττικισμός, ή σχολαστική σοφία και λογοκοπία, εστάθησαν αντίμαχοι κάθε άναγεννήσεως του Έλληνισμού. Και όταν ένίκησαν έβέδισαν τό Έθνος σύψυχο στά βύθη ενός πνεύματος πολύτροπου, σοφιστικού, ψεύτικου. Οι δ' έθνικες αυτές νύχτες σημειωνονται από τήν έπικρατήση στα έργα των άπολογητών τής έποχής μις άψυχης και κατασκευαστής γλώσσας που δέ συγκινούσε τήν καρδιά του λαού, αλλά τή γραμματική μόρφωση έκατό δασκάλων.

Ό,τι ζει πεθαίνει. Η δέ φύση από τό Θάνατο βγαίνει τή Ζωή. Τόν παμμέγιστο νόμο τόν έγνώρισε κι ό Έλληνισμός.

Για τό Έθνος μας ή παρχαμή του δυό και τρεις φορές ετοίμασε τήν Αναγέννηση.

Όργή ματιά στην ιστορία διατρικνώνει τό πράγμα. Μά ή ίδια ματιά μας πείθει ότι ό σχολαστικισμός άντι ν'άπομακρύνη τή Ζωή από τό Θάνατο προαπάθησε να ζούρη τή Ζωή προς τό Θάνατο. Ητοι, όταν ένα νέο πνεύμα μις νέας ζωής με τή ζωντανή υπό τήν καινούρια της μορφή γλώσσα του πρόσαινε από τήν παρχαμή, ό σχολαστικισμός άντι να χαρή τό Νεογέννητο και να δοξάση τή νεά ζωή βοηθώντας τήν εξέλιξή της, έπάσχισε να τή σταματήσει στα πρώτα βήματα για να τήν επαναφέρει προς εκείνο που πέθανε κι άφανίστηκε για πάντα.

Στόν άχαρο αυτόν άγώνα πρώτος πρώτος φηγοφάρε ή αρχαιομανης Ίουλιανός, ό όποιος έγεινε παρκαβάτης και συντροφεμένος από τούς δασκάλους έπάσχισε ν' άναστήση Θεός και Κόσμο πεθαμένο, διότι δέν έννοιωσε ότι απ' τή σκόνη του μεγάλου νεκρού έφύτρωσε ό Χριστιανισμός, ή ανάπτυξη δηλαδή του λαού και ή πλήρωση των νέων ήθικων αναγκών του.

Στόν άχαρο αυτόν άγώνα (θά τό πώ, μολοντί ή άπόσταση είνε άσύγκριτη και τό άπότομο πόσιμο

από τό σοβαρό στο γελοίο με τρομάζει) ό δάσκαλος Μιστριώτης έγεινε παρκαβάτης του κοινού ποιητικού νόμου, διότι μοχθώντας ν' άναστήση νεκρού τύπου μις νεκρής γραμματικής δέν έννοιωσε πως ό μορφούμενος ελεύθερος Έλληνικός Λαός έχει δικαίωμα να δη και να νοιώση, και να θαυμάση κι αυτόν τόν Αίσχύλο, και να φωτισθή από τά άθάνατα έργα του.

Απ' τον Ίουλιανό ως τόν κ. Μιστριώτη σχολαστική σειρά παρκαβάτων και καταπατητών των νόμων τής φύσεως άπέδον κ' έγκληματούν κατά τής ζωής και τής γλώσσας του Έθνους και του λαού που μοχθώντας προδάνει από σύγχρονες κάθε φορά και νέες όδηγούμενες ιδέες στην πραγματοποίηση δικαιολογημένων πόθων και των έπικαιρών ιδανικών του.

Δυστυχώς, τό ξαναλέω, ή έπίπονη πορεία του λαού έγεινε κοπιαστικότερη διότι συνεχώς ήταν άναγκασμένος να μάχεται τή λογιωτατιστική αρχαιομανία που κολλημένη σε στρείδι στη λαμπρότητα του κλασικισμού δέν κατώρθωνε να βλέψη σε ποιά αίτια και σε ποιά γεγονότα χριστούδες κάθε φορά τήν Αναγέννησή του και τήν προκοπή του ό Έλληνισμός.

Για χάρη εκείνων που βλέπουν εύκολα, θα ζωγραφίσω σύντομα και με γενικές γραμμές αυτή τήν άδιάκοπη πάλη άνάμεσα Λογιωτατισμού και λαού, άφύηοντας σ' άλλους άνωτέρους, καλλίτερους, ειδικότερους να τελειοποιήσουν τήν περιγραφή και να ζωγραφίσουν με χρώματα ζωηρά έτσι πια τόν άγώνα, ώστε να τόν δούν και τά δασκαλικά μάτια, να τόν νοιώσουν και τά δασκαλικά μυαλά και να πεισθούν στο τέλος και οι ίδιοι οι δάσκαλοι, ότι μεγάλη δεινή εξειργάσατο τή ταλαίρω πατρίδι ό Διδάσκαλος.

(Ακολουθεί).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Αυτή τή φορά ό Διαγωνισμός μας έχει μερικές νοστιμιές, μά όχι δά κι από κείνες που σε τρελλαινούν. Ο κ. Β. Αθας μας στέλνει δυό, που τις σημειώσαμε ισοδύναμες. Νά τες.

1

— Ο Δ. άνόμεσα σε κάτι που δηγιέται άνκ-

φέρνει και τήν παροιμία «ό πνιγμένος από τά μαλλιά του πιάνεται».

Ο μικρός Κώστας.— Κι όταν είναι φαλακρός ; 2

Παραδοϋχος.— Τό καλό που σου θέλω, να πιας σ' αυτή τή δουλειά είναι πολύ έπιερδής. Σε λίγο θα διπλασιασθή ή περιουσία σου !

Ο άπένταρος.— Τότε...κι μένει καλύτερα !

Μας φκίνουνται οι νοστιμιές του κ. Αθα από τις καλλίτερες τής συλλογής, έχουν και τό καλό τής συντομίας. Ένώ ό κ. Τραγογένης όχι μονάχα δέν τήχει αυτό τό καλό στην «Καταίκα τής Γριάς» που μας έστειλε, μά πέρασε και τις εξήντα λέξεις, ώστε δέν μπορούμε να τήν κρίνουμε τήν «Καταίκα» του.

Έχουμε όμως ένα άλλο, τάκόλουθο του κ. Πικουσανία.

Επιτάφιο

Σε υπάλληλο του Έλληνικού Κυβέρνου

Ζωή και κόττα πέραγα και κάτσε κάτσε άπόσταινα. Και ρούφαγα και κέρναγα στη γειά σου, ψωροκόσταινα.

Οι στίχοι αυτοί τόσο άφεγάδιασται, ή εμένα τους τόσο πλούσια, ό ρυθμός του και τί νύημα τόσο παροιμιακό που άμέσως κοντοστέκασαι άμα τούς διαβάσης. Αλήθεια όμως τόσο πολύ λεγμένη και ξαναλεγμένη που κατακτάει να δίνη άδυναμία κι όχι δύναμη σ' αυτό τό έπίγραμμα. Κι έρίστε ό λόγος που δέν του δίνουμε βράβείο, παρκα τό μοιράζουμε μεταξύ του κ. Πικουσανία και του κ. Αθα.

Ο κ. Φωριώτης μας έστειλε μις «Συμβουλή ρωμαίικη» τήν ακόλουθη :

Κλέβε, άτίμαζε και γόδυε δίχως φόβο και σεκλέτι με τούς πρώτους θάσαι πάντα.

Κι αν πεθάνεις—μη σε νιάζει!— εά σε πούνε εύεργέτη θά σου στήσουν κι άνδριάντα !

Μά όχι δά και τόσο πάλε ! Υπάρχουν κάμποσοι στον κόσμο που τάκαμαν αυτά λίγο πολύ, κι όμως δέν είταν από τούς πρώτους, μήτε εύεργέτηδες έγιναν! Πάει να πη κάτι λείπει από τό έπίγραμμα. Δέ λέμε τέποτε για τή ροβερή χασιμωδία «θα σε πούνε Ε εύεργέτη».

Αυτά περσιπου τά καλλίτερα αυτή τή φορά. Έλπίζουμε αυτό τό μνην άκόμα καλλίτερα και περισσότερα.

Ο ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΚΙΑΣ,

Για να γραψω την επιμνηστική διάλεκτον της Έλληνικής, τά είπον, είδον, ένόμιζον, καταδεικασμένος πρέπει να γραψω, ή τά είπα, είδα, ένόμιζα, καταδικασμένος ; ποιά να προτιμήσω; τό μεμεγεθυμένος ή τό μεγαθυμένος ; Και δέν ξέρω αν πρέπει να διδωται, να διδηται, ή να δίδεται πολλή προσοχή στις ιδέες του κ. Σκια, και να άξιώται ή ναξιώται, ή ναξιώνται. ή ναξιώνται μελέτη τό βιβλίο του. Και διαβάζοντας κανείς τό «δοκίμιον τής Ιστορίας τής φιλοσοφίας» του Μ. Ρενιέρη και τή μελέτη του «περι Βλοσπίου και Διοφάνους», βιβλία και τά δυό στην καθαρεύουσα γραμμένα, στα 1840

* Η αρχή του στο 113 φύλλο του «Νουμά»

τό ένα και τάλλο στα 1880 βρίσκει στο πρώτο τούς τύπους ένουσα, άπαιτούσα, έτιμούσα κ.τ.λ. και στόλλο τούς τύπους ένόνου, άπήτουν, έτιμών' πότερον, τό άπαιτούσα, ή τό άπήτουν είναι τής καθαρεύουσας. ή μήπως είναι και τά δυό ; όσο γι' αυτό δηλ. αν είναι και τά δυό, ως στολίσει όποιος θέλει τή γλώσσα του Βαλεττα λ. χ. με τούς τύπους αυτούς, ένουσα, άπαιτούσα, και θα καταλάβει.

Ποιά λοιπόν καθαρεύουσα είναι «ή δη έπικρατεστέρα διάλεκτος τής έλληνικής γλώσσας»; Ξέχασε να μας τήρεισε ό κ. Σκιας. Κι όμως όσο είναι αλήθεια πως έπρεπε να όρίσει ποιά είναι ή δη έπικρατεστέρα, άλλο τόσο είναι αλήθεια ότι δέν μπορούσε να τό κάνει.

Τό γάρ τήν καθαρεύουσαν γράφειν ταυτόν έστι τή των προγόνων φωνή ως οίοντε προσπελάζειν ούμην αλλά και άποριξ αυτής έχεσθαι, έπιμελώς δέ των τής του λαού καθημαζευμένης λαλιās τύπων και ονομάτων άπέχεσθαι, έπι τω τήν γλώσαν άσσειότεραν ούτω καταστήσαι, τής άσειότητος έν τοις γραμματικίς τύποις και τοις όνόμασι και τή συντάξει ένουσης. Ού μήν αλλά και τό τή χειρι ούχι τω θυλάκιω τοις τής συνθηείας όνόμασι και τύποις χρήσθαι, φευκτόν πάντως, εϊ μη τό τής άνάγκης έρίσταται άδήριτον σθένας, τής τής καθαρεύουσας έντίμου προσω-

νυμίας τόν του χρωμένου τοις τής συνθηείας όνόμασι και τόποις λόγον ούκ άποστειρεί.

Πώς λοιπόν να όρίσει κανείς «τήν δη έπικρατεστέρα», αφού ό άρκετός και άπαραίτητος όρος για να λέγεται καθαρεύουσα μις γλώσσα είναι, αν όχι στη σύνταξη και στο συνθετικό χαρακτήρα, αλλά στη γραμματική τουλάχιστο και στο λεξικό να έχει για παράδειγμα τήν αρχαία, στην αρχαία νακκουμπάει, τήν αρχαία για κανόνα της να παραδέχεται; Και τόσο περισσότερο είταν άνάγκη να όρίσει ό κ. Σκιας «τήν δη έπικρατεστέρα» όσο πιστεύει και προμαντεύει,—κι από δώ φαίνεται πάλι τό μοναδικό παρατηρητικό του—ότι στο τέλος θα έπικρατήσει παντού ή καθαρεύουσα «έξαφανίζουσα τās άλλας τοπικές διαλέκτους». Γιατί, υποθέτοντας ότι παίρνει κανείς στα σοβαρά του κ. Σκια τή μελέτη, τό πρώτο που θα θελήσει να μάθει, αυτό είναι: ποιά καθαρεύουσα θα έπικρατήσει «έξαφανίζουσα κτλ.» Κάποιος φίλος μου άξαφνα, αρχαίστης με τό παραπάνω, κι από τόν Κλ. Ραγκαδά ή περισσότερα, σε μις κουβέντα μας για τό έπιστημονικώτατο, καθώς τόνόμαζε, βιβλίο του κ. Σκια έλεγε πως με τόν καιρό, καθώς τάπόθειζε και ό κ. Σκιας, ή καθαρεύουσα δηλ. ή γλώσσα του Ίουλιανού του Παρκαβάτη και του Θ. Αφεντούλη θα έ-